

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18438/2023
15.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Марије Терзић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Мијатовић, адвокат из ..., против туженог Математичког факултета Универзитета у Београду, са седиштем у Београду, кога заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради утврђења повреде ауторског права и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 160/22 од 02.03.2023. године, у седници одржаној 15.10.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 160/22 од 02.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 339/19 од 18.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужени повредио ауторско право тужиоца тако што је без сагласности тужиоца као аутора фотографије „Смедеревска тврђава“, на којој се види тврђава у Смедереву снимана из ваздуха (птичје перспективе) на својој интернет страни неовлашћено јавно саопштио и учинио доступном јавности, без знања и одобрења аутора. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде имовинске штете, јер је без сагласности аутора јавно саопштио ауторско дело тужиоца – фотографију „Смедеревска тврђава“, исплати износ од 35.242,86 динара са законском затезном каматом почев од 18.05.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да суд обавезе туженог да на име накнаде имовинске штете, јер је без сагласности аутора јавно саопштио његово ауторско дело – фотографију „Смедеревска тврђава“ исплати износ од још 157,14 динара, преко досуђеног износа од 35.242,86 динара, до траженог износа од 35.400,00 динара, са законском затезном каматом почев од 10.10.2019. године до 17.05.2022. године. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете, јер је без сагласности тужиоца јавно саопштио без назначења његовог имена или псеудонима, ауторско дело тужиоца – фотографију „Смедеревска

тврђава“ исплати износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од 18.05.2022. године до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да суд обавезе туженог да му на досуђени износ накнаде неимовинске штете у износу од 30.000,00 динара исплати законску затезну камату почев од 10.10.2019. године до 17.05.2022. године. Ставом шестим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете, јер је без сагласности аутора изменио интегритет ауторског дела – фотографије тужиоца „Смедеревска тврђава“, исплати износ од 10.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 18.05.2022. године до исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете, јер је без сагласности аутора изменио интегритет ауторског дела – фотографије тужиоца „Смедеревска тврђава“, исплати износ од још 30.000,00 динара, преко досуђеног износа од 10.000,00 динара, до траженог износа од 40.000,00 динара, са законском затезном каматом на тај износ почев од 10.10.2019. године до 17.05.2022. године. Ставом осмим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 81.318,00 динара са законском затезном каматом почев од наступања услова за извршење до исплате. Ставом деветим изреке, одбијен је захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова поступка од 81.318,00 динара за период од 18.05.2022. године до наступања услова за извршење. Ставом десетим изреке, одбијен је предлог тужиоца за ослобађање од плаћања трошкова парничног поступка – судских такси.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж4 160/22 од 02.03.2023. године, ставом првим изреке, одбацио жалбу туженог изјављену против става трећег, петог, седмог, деветог и десетог изреке, као недозвољену. Ставом другим изреке, одбијена је жалба туженог као неоснована и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П4 339/19 од 18.05.2022. године у ставу првом, другом, четвртном, шестом и осмом изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против става другог изреке правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи у смислу члана 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду у побијаном делу, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23 – други закон) и оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се одређено не указује на другу битну повреду одредаба парничног поступка учињену пред другостепеним судом из члана 374. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је аутор фотографије „Смедеревска тврђава“, која је сачињена из ваздуха, тако што је тужилац користио услуге параглајдера. Наведену фотографију тужени је саопштио на интернет сајту Poincare Математичког факултета у секцији poincare.matf.bg.ac.rs/filip, у оквиру

припремног материјала за приручник из обавезног предмета Информатика. Фотографија је саопштена без сагласности тужиоца као аутора, без назначења његовог имена, псеудонима или знака и у непотпуној форми на начин ближе описан у образложењу нижестепених пресуда. Тужени је регистрован као институција којој је додељен наведени интернет домен.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужени повредио ауторско право тужиоца заштићено Законом о ауторском и сродним правима, јер је без сагласности тужиоца као аутора фотографије, саопштио ту фотографију, па тужилац основано захтева утврђење повреде свог ауторског права у смислу одредбе члана 205. у вези са чланом 15, 19, 30, 204. и 205. тог закона. Такође су закључили да тужиоцу као аутору припада право на новчану накнаду имовинске и неимовинске штете.

Ауторско дело прописано је чланом 2. Законом о ауторском и сродним правима, тако што је дефинисано као оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину или начин испољавања, као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине (став 1.). Ауторским делом сматрају се нарочито, између осталог, фотографије (став 2. тачка 9.); садржина ауторског права прописана је у одредбама чланова 14. – 18. закона, тако што аутор има искључиво право да му се призна ауторство на његовом делу (члан 14.), да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно (члан 15.); да објави своје дело и да одреди начин на који ће се оно објавити (члан 16. став 1.); да штити интегритет свог дела супротстављањем измена свог дела од стране неовлашћених лица и супротстављањем јавног саопштавања свог дела у измењеној или непотпуној форми, водећи рачуна о конкретном техничком облику саопштавања дела и доброј пословној пракси, те да даје дозволу за прераду свог дела (члан 17.); као и искључиво имовинско право на економско ископришћавање свог дела, а за свако искоришћавање ауторског дела од другог лица аутору припада накнада, ако законом или уговором није другачије одређено (члан 19.) Право на јавно саопштавање, укључујући интерактивно чињење дела доступним јавности, прописано је одредбом члана 30. истог закона, тако што аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи јавно саопштавање дела, укључујући чињење дела доступним јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућује појединцу индивидуални приступ делу са места и у време које он одабере (став 1.). Повреду ауторског права представља неовлашћено вршење било које радње које је обухваћено искључивим правима носиоца ауторског права, неплаћање накнаде прописане овим законом или уговором, као и неизвршавање других обавеза према носиоцу ауторског права, прописаних одредбом закона (члан 204.). Носилац ауторског права може тужбом да захтева утврђење повреде права, престанак повреде права, као и накнаду имовинске штете (члан 205. став 1. тачка 1. и 5) и има право на тужбу за накнаду неимовинске штете због повреде својих моралних права (члан 205. став 2).

У конкретном случају, тужени је јавно саопшио ауторско дело тужиоца – фотографију, тако што је фотографију саопштио без сагласности тужиоца, у непотпуној форми и без означавања његовог имена или псеудонима па тужилац и по

становишту Врховног суда основано тражи утврђење повреде свог ауторског права у смислу одредбе члана 205. став 1. тачка 1. Закона о ауторском и сродним правима а припада му и право на накнаду имовинске и неимовинске штете.

Наиме, тужилац као аутор има право на економско искоришћавање свог ауторског дела према члану 19. Закона о ауторском и сродним правима, за свако искоришћавање тог дела од стране другог лица припада му накнада. Како је тужени неовлашћено јавно саопштио фотографију тужиоцау, без плаћања ауторске накнаде, то је правилно нижестепеним пресудама обавезан на плаћање износа од 35.242,86 динара са припадајућом законском затезном каматом, све у складу са Прегледом минималних цена фотографија УЛПУДУС-а, што представља адекватан метод утврђивања висине новчане накнаде због повреде ауторског права и сагласно члану 155, 185. и 189. Закона о облигационим односима.

Висина неимовинске штете правилно је одмерена и правилно су нижестепени судови применили члан 200. Закона о облигационим односима, уз адекватну оцену значаја повређеног добра и циља коме накнада служи, водећи рачуна да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Насупрот ревизијским наводима, правилно су нижестепени судови оценили пасивну легитимацију туженог, будући да је наведена фотографија саопштена на сајту за који је регистрован тужени, а без значаја што се она налазила у оквиру секције професоратуженог, у оквиру припреме задатака за приручник за 6. разред основне школе.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**